

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.546/2012/5. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Kocsisné dr. László Ildikó ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve n.-i (cím) lakos felperesnek - a dr. Szalainé dr. Szántai Katalin ügyvéd (cím) által képviselt **alperes neve, címe** alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Szolnoki Törvényszék 11.P.20.786/2011/16. számú ítélete ellen a felperes által 17. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 2 700 (Kettőezer-hétszáz) forint általános forgalmi adót tartalmazó 12 700 (Tizenkettőezer-hétszáz) forint fellebbezési eljárási költséget, és térítsen meg az államnak külön felhívásra 240 000 (Kettőszáznegyvenezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

T. Nagyközség Jegyzője mint szabálysértési hatóság a 2009. március 4-én kelt 2-2/2009. számú határozatával a felperest a közoktatási törvényben meghatározott kötelezettségek megszegése miatt 5 000 forint pénzbírsággal sújtotta. A határozatban tájékoztatta arról, hogy a pénzbírságot a határozat jogerőre emelkedésétől számított 30 nap alatt illetékbélyeggel kell leróni, s amennyiben e kötelezettségének nem tesz eleget, az végső esetben 5 napi elzárásra változtatható át.

A felperes a bírságot nem fizette meg, s mivel az adók módjára sem volt behajtható, illetve közérdekű munkára sem volt átváltoztatható, a jegyző kezdeményezésére a **N.-i** Városi Bíróság 2009. december 8-án kelt 3.Szpa.518/2009/4. számú végzésével az 5 000 forint összegű pénzbírságot napi 1 000 forintként öt napi elzárásra változtatta át.

T. Nagyközség Jegyzője 2009. december 28-án felhívta a felperest, hogy 2010. január 13-án az alperesnél az elzárás letöltésére jelenjen meg, a felperes azonban a felhívásnak nem tett eleget.

A felperessel szemben zsarolás büntette miatt indult büntetőeljárásban a vádlott előzetes letartóztatásban volt az alperesnél. A **N.-i Városi Bíróság** a B.184/2009. számú büntető ügyben az előzetes letartóztatás megszüntetése iránti indítvány tárgyában 2010. december 9-én tárgyalást tartott, melyre a vádlottat az alperesi intézményből idézte. Az **alperes** - tekintettel arra, hogy az elzárás végrehajtására még nem került sor - a felperest a tárgyalásra „nem szabadítható” fogvatartottként állította elő. A **N.-i Városi Bíróság** 2010. december 9-én kelt, s aznap jogerőre emelkedett végzésével a felperes előzetes letartóztatását megszüntette, s elrendelte szabadlábra helyezését. A felperest a tárgyalásra kísérő BV örök azonban felperest nem „szabadították”, hanem az alperestől kapott utasításnak megfelelően őt az **alperesi intézetbe** visszaszállították.

Időközben a felperes hozzátartozója 2010. október 19-én az 5 000 forint bírságot megfizette, erről **T. Nagyközség Jegyzője** tudomást szerzett, azonban a bíróságot és az **alperest** sem értesítette. 2010. december 9-én a felperes hozzátartozói - a felperes **alperesi intézetbe** történő visszaszállítását követően - igazolták az alperesnél a bírság megfizetését, melynek eredményeként az alperes a felperest 2010. december 9-én délután szabadlábra helyezte.

A felperes keresetében 3 000 000 forint kártalanítás megfizetésére kérte kötelezni az alperest a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 580. §, 582. §-ára, a Ptk. 339. § (1) bekezdésére, továbbá az Emberi Jogok és az Alapvető Szabadságok Védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény 5. cikke első bekezdésére hivatkozással. Azzal érvelt, hogy a felperes előzetes letartóztatásának megszüntetését követően az alperes őt szabadságától megfosztotta, személyi szabadságát súlyosan megsértette, emberi méltóságában megalázta.

Az alperes ellenkérelmében elsődlegesen a per megszüntetését kérte, arra hivatkozással, hogy a bírósági eljárást meg kell előznie a felperes által az **alperesi intézetben** kezdeményezhető hatósági eljárásnak, ám ezt a felperes elmulasztotta. Érdemben a kereset elutasítását és a felperes költségben való marasztalását kérte, azzal védekezve, hogy nem járt el jogellenesen az ügyben, a pénzbírság megfizetéséről való tudomásszerzést követően a felperest azonnal szabadlábra helyezte. Álláspontja szerint az elsőfokú szabálysértési hatóság mulasztott, amikor őt nem értesítette a bírság megfizetéséről, emiatt **T. Nagyközség Jegyzőjét** perbe hívta, ő azonban a beavatkozás lehetőségével nem élt.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította, kötelezte a felperest, hogy az alperesnek fizessen meg 25 400 forint perköltséget, míg az államnak térítsen meg 180 000 forint illetéket.

Nem találta alaposnak az alperes per megszüntetésére irányuló indítványát, kifejtve, hogy a fogvatartottakkal kapcsolatos kártérítési eljárás szabályairól szóló 13/1996. (XII.23.) IM rendelet szabályai az **alperes** és a fogvatartott jogviszonyában alkalmazandók, ám a perbeli esetben a felperes már nem fogvatartottként, hanem a fogvatartása miatt érvényesített igényt az alperessel szemben, s ezt a követelését közvetlenül a bíróság előtt terjeszthette elő, a rendelet által szabályozott eljárás lefolytatása nélkül.

Rámutatott, hogy a felperes a kárigénye alapjául több jogcímet is megjelölt, s azok közül a bíróság a Ptk. 349. §-a (1) bekezdése értelmében alkalmazandó Ptk. 339. § (1) bekezdését tartotta helyesnek. A Be. 582. § (1) bekezdése által szabályozott eljárásban a sérelmet szenvedett igényét a Magyar Állammal szemben érvényesíthetné, s e tételes jogszabályi rendelkezés meglelte miatt igényét közvetlenül nem alapozhatja az Egyezmény általa megjelölt szakaszaira sem.

Hangsúlyozta, hogy az alkalmazandó jogszabályok értelmében vizsgálni kellett, hogy az alperes jogellenesen járt-e el. E körben hangsúlyozta, hogy a pénzbírságot helyettesítő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 7/2000. (III.29.) IM-BM együttes rendelet 2. § (4) bekezdése szerint, ha az elkövető előzetes letartóztatásban van vagy szabadságvesztést tölt, az elzárást ugyanabban a büntetés-végrehajtási intézetben kell végrehajtani. Az alperes a felperes előzetes letartóztatása megszüntetése tárgyában tartandó tárgyalás előtt nem szerzett tudomást a pénzbírság megfizetésének tényéről, így nem járt el jogellenesen, amikor a felperest „nem szabadítható” utasítással állította elő a tárgyalásra, mert az előzetes letartóztatás esetleges megszüntetése után is fogatosítania kellett az elzárást, ezért szabályszerűen járt el akkor is, amikor a felperest az **alperesi intézet**be visszaszállította. Jogellenesség hiányában pedig kártérítési felelőssége nem állapítható meg, ezért a keresetet elutasította.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérte az ítélet megváltoztatását, keresete szerinti határozat hozatalát, másodsorban indítványozta a törvényszék ítéletének hatályon kívül helyezését, s ugyanezen bíróság új eljárás lefolytatására, új határozat hozatalára kötelezését. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást ugyan helyesen állapította meg, abból azonban logikátlan, jogszabályellenes következtetéseket vont le. Megítélése szerint az ügyben alkalmazandó jogszabály a Be. 580. §-a és az 582. § (1) bekezdése, melyek értelmében a követelését a Ptk. 339. § (1) bekezdése szabályai szerint kell elbírálni. Azzal érvelt, hogy az alperes nem bizonyította, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, ugyanis a pénzbírság befizetésétől számítottan több mint 60 nap állt rendelkezésére ahhoz, hogy megtudja, hogy a felperes eleget tett-e a befizetési kötelezettségének, ám ennek kiderítését elmulasztotta, ezért „az okozati összefüggés láncolatában a károkozása egyértelmű”. A Be. felhívott szabályaira utalással kiemelte, hogy a bíróság a „kártalanítást” nem utasíthatta volna el, legfeljebb annak összegét mérsékelhette volna. A Be. 581. §-ának felhívásával rámutatott, hogy az eljárás illetékmentes, ezért jogszabálysértőnek vélte a törvényszék illetékekkel kapcsolatos rendelkezését is.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását és a felperes költségben való marasztalását kérte. Kifejtette, hogy az alperesnek nincs olyan jogszabályon alapuló kötelezettsége, hogy vizsgálja a szabálysértési bírság befizetésének megtörténtét, s mivel a szabálysértési hatóság őt a bírság megfizetéséről nem értesítette, jogellenes magatartás vagy mulasztás terhére nem állapítható meg a felperes 2010. december 9-i **alperesi intézet**be való visszaszállítása kapcsán. Megjegyezte ugyanakkor, hogy a felperes nem bizonyította károsodásának megtörténtét sem, így értelemszerűen

hiányzik az okozati összefüggés is, melyekre tekintettel a keresetet elutasító ítéleti rendelkezés helybenhagyása indokolt.

A fellebbezés alaptalan.

A Be. 580. § (1) bekezdése szerint kártalanítás jár az előzetes letartóztatásért, a házi őrizetért és az ideiglenes gyógykezelésért az ott felsorolt esetekben. Az 584. § (2) bekezdése kimondja, hogy a kártalanítási igény elbírálása során az (1) bekezdés szerinti bíróság az e törvényben foglalt eltérésekkel a polgári perrendtartás szabályai szerint jár el. A perben felperesként a terhelt (örökös), alperesként a Magyar Állam képviselőjében az igazságügyért felelős miniszter vesz részt. Az 584. § (4) bekezdése úgy szól, hogy a kártalanítást az állam köteles megfizetni.

Ennek az eljárásnak a jellemzője - egyebek mellett -, hogy a kártalanítást igénylő szabadságának korlátozása nem volt jogellenes, ezért az utóbb bekövetkezett - az 580. § (1) bekezdésében tételesen meghatározott - események után az állam nem kártérítést, hanem kártalanítást köteles fizetni, kimentésnek nincsen helye, s miként a felperes fellebbezésében helyesen utalt rá - a feltételek fennállta esetén - csupán az összecszerűség kérdése a vitás.

A perbeli esetben a felperes a keresetlevelében és az egész eljárás során is az alperes jogellenes, felróható magatartását állította, követelését az **alperessel** szemben terjesztette elő, azaz tartalma szerint kártérítési igényt érvényesített, így a törvényszék nem tévedett, amikor a keresetet a Ptk. 339. § (1) bekezdése, illetve a 349. § (1) bekezdése alkalmazásával bírálta el, ugyanis a bíróság a fél által megjelölt jogcímhez nincsen kötve.

Az **alperes** kártérítési felelősségének megállapításához szükséges tényállási elemek konjunktívák, ami azt jelenti, hogy akár csak egynek a hiánya is azt eredményezi, hogy a bíróságnak a keresetet el kell utasítani, s a további tényállási elemek vizsgálatára nincsen szükség.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az alperes a felperes szabadításával kapcsolatban jogellenes magatartást, szabályszegést nem követett el. A törvényszék által is felhívott 7/2000. (III.29.) IM-BM együttes rendelet 2. § (4) bekezdése szerint ugyanis, ha az elkövető előzetes letartóztatásban van, az elzárást ugyanabban az **alperesi intézetben** kell végrehajtani. A szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII.12.) IM rendelet 233. §-a kimondja, hogy az előzetes letartóztatás végrehajtására a rendelet szabadságvesztésre vonatkozó szabályait az e fejezetben foglalt eltérésekkel megfelelően alkalmazni kell. A rendelet szabadságvesztésre vonatkozó szabályai között található a „szabadítás szabályai”. A 201. § (1) bekezdés a)-f) pontjai határozzák meg, hogy az elítéltet mely esetben kell szabadon bocsátani. A 201. § (2) bekezdése ugyanakkor akként rendelkezik, hogy az (1) bekezdésben meghatározott esetekben sem szabadítható az elítélt, amennyiben további szabadságvesztés, előzetes letartóztatás, ideiglenes kiadatási letartóztatás, kiadatási letartóztatás, elzárás, illetve idegenrendészeti őrizet vár végrehajtásra. A perbeli esetben pedig az elsőfokú bíróság által helyesen megállapított tényállás szerint 2010. december 9-én a felperes előzetes

letartóztatásának megszüntetésekor az **alperes** akkori tudomása szerint a felperesre még 5 nap elzárás várt végrehajtásra, így nem volt jogellenes az az eljárás, amikor a bíróság jogerős végzése ellenére a felperest az **alperesi intézet**be visszaszállították.

Nem terheli felróhatóság sem az alperest, mert a felperes álláspontjával szemben nem kötelessége kideríteni az elzárás foganatosítása előtt, hogy esetleg nem történt-e meg a pénzbírság megfizetése. Ezzel kapcsolatban mulasztás a szabálysértési hatóságot, **T. Nagyközség Jegyzőjét** terheli, amely nem értesítette a bírság megfizetésének megtörténtéről az **alperest**.

Megjegyzi az ítéletábra, hogy amikor a felperes hozzátartozói a pénzbírság megfizetését igazolták, az **alperes** a felperest nyomban szabadon bocsátotta, eljárása ekkor is megfelelt a jogszabály követelményének (7/2000. (III.29.) IM-BM együttes rendelet 10. § (2) bekezdés).

Jogellenesség és felróhatóság hiányában a kártérítési felelősség további elemeinek vizsgálata szükségtelen.

Helytálló a törvényszék döntése az illetékekkel kapcsolatban is. Az előzőekben kifejtettek értelmében az eljárás nem volt illetékmentes, ellenben az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 62. § (1) bekezdés g) pontja szerint a feleket jövedelmi és vagyoni viszonyaikra tekintet nélkül illetékfeljegyzési jog illette meg. Ebből következően a pereszes felperes köteles a feljegyzett illetéket az állam javára megtéríteni a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

Mindezekre figyelemmel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes részére fellebbezési eljárási költség megtérítésére. E címen az ítéletábra az alperes képviselőjének munkadíját számolta el, melynek összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése, 4/A. § (1) bekezdése alapján határozta meg.

Az ügy tárgyi illetékfeljegyzési jogos volta folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a felperes köteles az államnak megtéríteni a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

D e b r e c e n, 2012. december 13.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. előadó bíró, Dr. Kocsis Ottília s.k. bíró

A kiadmány hitelűl:

- kiadó -